

FORSKNINGSMÅLING OG EVALUERING I HUMANIORA OG SAMFUNNSVITENSKAP

Humaniora og samfunnsvitenskap mangler god dekning i tradisjonelle bibliometriske data og indikatorer som er basert på Scopus og Web of Science – se figur 1. Den viser dekningen av norske vitenskapelige publikasjoner i de to datakildene. Bildet vil være noenlunde det samme for Danmark. Dekningen av fagene øker noe fra år til år, men humaniora og samfunnsvitenskap har likevel systematisk manglende dekning fordi man der publiserer både nasjonalt og internasjonalt, og både i bøker og tidsskrifter.

I tillegg skriver humanister og samfunnsvitere oftere for andre målgrupper enn forskere. Lærebøker og bøker for allmenntilgjengelig markedet dekkes ikke av den bibliometriske forskningsindikator (BFI), hverken i Norge eller Danmark. Men ved ansettelse eller evalueringer i humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning er det vanlig å ta formidlingspublikasjoner med i oversikten.

I øyeblikket ser man en rekke initiativer i Norden og andre steder for å skape mer adekvate måle- og evalueringmetoder for humaniora og samfunnsvitenskap. Jeg gir en kort oversikt over initiativer jeg kjenner. I avslutningen setter jeg initiativene i sammenheng med BFI.

Forskningens samfunnseffekter

Det nye i den siste store forskningsevalueringen i Storbritannia, REF 2014 (<http://www.ref.ac.uk>), var at den var utvidet til en bedømmelse av «societal impact». Man forsøkte ikke å måle samfunnseffekter, men beskrev det i dokumenterte «case studies» som ble gjenstand for panelevaluering. Det viste seg at humaniora og samfunnsvitenskap kunne føle seg hjemme i denne metoden, blant annet fordi man her oftere skriver formidlingspublikasjoner.

Dokumentasjon og evaluering av samfunnseffekter er kommet på agendaen i mange land. I Norge

får samfunnseffekter heretter plass i alle forskningsevalueringer: http://www.forskningsradet.no/no/Nyheter/Forskningens_samfunnsbidrag_inn_i_evalueringer/1254013832807

Spørsmålet er hvordan samfunnseffektene kan dokumenteres og vurderes. Ved Københavns Universitet stiller man spørsmålet på vegne av humaniora ved the Humanomics Research Centre: <http://www.mapping-humanities.dk/>. Man arbeider blant annet med å finne alternativer til tradisjonell bibliometri. Som eksempel undersøker man muligheten for å måle aktivitet eller referanser i sosiale og faglige medier gjennom *altmetrics*. Fra norske undersøkelser vet vi at størstedelen av den skriftlige, offentliggjorte formidlingen i humaniora og samfunnsvitenskap foregår på et begrenset antall forlag og i et begrenset antall tidsskrifter og nyhetsmedier. Er det mulig å etablere eller koordinere gode datakilder som dekker denne aktiviteten?

Europeisk tidsskriftsregister

For å synliggjøre humaniora og tidsskrifter som ikke ble dekket av Web of Science, begynte European Science Foundation i 2002 å utvikle ERIH, som siden 2014 har fått navnet ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences) fordi den også dekker samfunnsvitenskapene. ERIH PLUS drives nå i Bergen, Norge av samme organisasjon som ivaretar det norske registeret over vitenskapelige publiseringskanaler: <https://dbh.nsd.uib.no/publiseringskanaler/erihplus/about/index>. ERIH PLUS har fått nye formål og ambisjoner. Blant annet ønsker man å bli en standard for entydig informasjon om tidsskrifter i PURE-systemer. Man ønsker også å demonstrere for Thomson Reuters og Elsevier hva de ennå mangler å dekke i sine indekser. Registeret er dynamisk – man kan foreslå nye kanaler til enhver tid, og kriteriene for inkludering er blitt mer objektive og verifiserbare. Den første internasjonale lanseringen av ERIH PLUS er forventet å komme på årets EUROCRIS-konferanse: <http://www.eurocris.org/activities/conferences/cris-2016>

”Spørsmålet er hvordan samfunnseffektene kan dokumenteres og vurderes”

Nordisk samarbeid

Autoritetslistene som legger grunnlaget for BFI har paralleller i Finland og Norge og er i ferd med å få det også i Island og Sverige. I år finansierer Nordforsk to samarbeidsprosjekter for alle fem land, det ene for å koordinere listene og videreutviklingen av dem, det andre for å legge listene til grunn for bibliometriske analyser av samfunnsvitenskap og humaniora som bygger på fullstendige BFI-data som også inkluderer bokpublisering og nasjonale kanaler. Muligens får universitetene dermed et nordisk og ikke kun et nasjonalt sammenligningsgrunnlag for den publiseringen som ikke dekkes av internasjonale datakilder. Et foredrag basert på foreløpige resultater kan forventes på Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy, som i år finner sted i København den 3.-4. november.

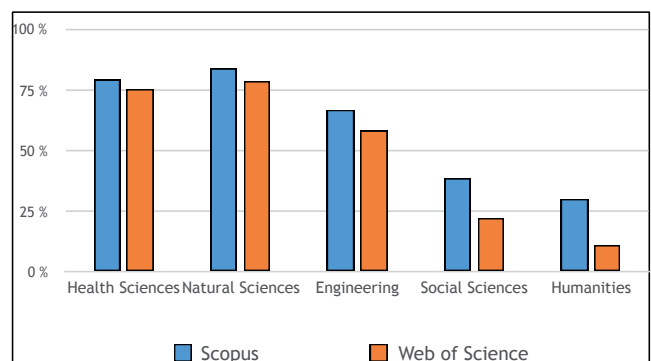
Europeisk nettverk

EU har gitt støtte til et nytt europeisk nettverk for utvikling av tilpassede evalueringssystemer og data for samfunnsvitenskap og humaniora: http://www.cost.eu/COST_Actions/ca/CA15137. Nettverket holdt den første internasjonale konferansen om temaet i juni 2015, og forventes å presentere seg på en internasjonal konferanse for forskningsindikatorer i september: <http://www.sti2016.org/>

Kan vitenskapelige publikasjoner rangeres etter type og språk?

I mange sammenhenger og evalueringssystemer er det en tendens til å rangere tidsskriftsartikler over bøker og engelsk over andre språk. Er det et faglig grunnlag for å gjøre det samme i humaniora og samfunnsvitenskap? Jeg har nylig publisert en artikkel hvor jeg forsøker å

svare på dette spørsmålet i sammenheng med tendensen til *internasjonalisering* i fagene (Sivertsen, 2016). Jeg kommer til at det ikke er mulig å generelt sette visse publikasjonsformer og språk over andre. Men da melder spørsmålet seg selvfølgelig: Hva så med BFI? Jeg holder svaret åpent i denne omgang.

Figur 1: Dekning i *Scopus* og *Web of Science* av 70,500 vitenskapelige publikasjoner fra institusjoner for høyere utdanning i Norge 2005-2012. Fra Sivertsen (2014).

Referanser

Sivertsen, G. (2014). Scholarly publication patterns in the social sciences and humanities and their coverage in Scopus and Web of Science. In E. Noyons (Ed.), Proceedings of the science and technology indicators conference 2014 Leiden (pp. 598-604). Leiden: CWTS. Available at Researchgate.

Sivertsen, G. (2016). Patterns of internationalization and criteria for research assessment in the social sciences and humanities. *Scientometrics*. DOI: 10.1007/s11192-016-1845-1. Available OA.